

At vende vrangen ud på museet

Historisk gadeteater – også en formidlingsform

Det er næppe for meget sagt, at opmærksomheden i disse år i høj grad er rettet mod digitale medier og formidlingsformer, virtuelle og interaktive projekter mv.. I den digitale virkelighed udgør museerne dog fortsat den markante forskel, at de har virkelige genstande, fysiske levn. Ligeledes arbejder de i det virkelige landskab og de virkelige byer, og museerne kan formidle historien på de steder, hvor begivenheder virkelig fandt sted. Det er tanker om disse forhold, der ligger bag de følgende betragtninger, som tager udgangspunkt i forfatterens indlæg på konferencen *Teater under åben himmel – Hvordan spiller man lokalt når livet bliver globalt* i Vildbjerg den 27.-29. august 2010, arrangeret af Landsforeningen for dramatisk virksomhed i samarbejde med Sammenslutningen af Lokalarkiver og Danske Dramatikere.

Et sognerådsmøde 1999

I 1999 var den daværende Hals Kommune, Hals Museum og Amatørscenen Skansen enige om, at 150-året for Junigrundloven skulle fejres. Der blev således plantet en eg, skænket af Folketinget, på skansens glaci, og man udgav en lille bog, "Ånden fra '49". Der skulle ligeledes afholdes en stor Grundlovsfest på Hals Skanse, og i den forbindelse spurgte nu afdøde Leo Laurson, et meget aktivt medlem af Amatørscenen Skansen, om ikke jeg kunne skrive et lille Grundlovsskuespil. Det blev til enakteren "Et sognerådsmøde". Det var morsomt at skrive stykket, ikke mindst fordi et stykke lokalhistorie, bl.a. den politiske studehandel ved dannelsen af den i 1970 etablerede Hals Kommune, kunne levendegøres heri på en helt ny måde

Sværdet og korset 1999

Ved overgangen fra vikingetid til middelalder finder man i Hals Guld Harald, som optræder i de islandske sagaer, i græn-

selandet mellem myte og historie. Det slog mig, at man i skuespillets form kunne få sat det på plads, som kilderne tier om, eller hvor de er så dunkle, at de nærmest er i vejen. Sagaen om Guld Harald blev udgangspunkt for skuespillet "Sværdet og korset", om overgangstiden mellem hedenskab og kristendom. Det blev opført som årets skansespil i Hals Skanse 1999 af Amatørsenen Skansen. I stykket opklares bl.a. historien bag Bronzehjorten fra Øster Hassing, nu på Nationalmuseet, nemlig at den har tilhørt en hellig mand og derfor har opnået status af relikvie. På lignende måde blev historien om Guld Harald opklaret, herunder om Guld Haralds Høj nord for Hals, hvor så mange, inkl. Nationalmuseet, efterhånden har gravet, at Guld Haralds Høj nu nærmest er et hul i jorden.

Hals Museum, Det Hem'lige Teater og VisitAalborg præsenterer:

Godtfolk & Galninge

- en tidsrejse i Hals

Tag med på en utraditionel, guidet vandretur gennem 1000 år af Hals' historie. Byens gader og torve er kulisser for en række teateroptrin.

Hals har en dramatisk historie med vikinger, søfolk, og en usædvanlig besættelsehistorie. Nogle af disse historier levendegøres på denne vandretur.

Manus: Museumsinspektør Henrik Gjøde.
Spil: Det Hem'lige Teater, Aalborg.

Tid: Tirsdage, onsdage og torsdage 14. - 30. juli kl. 20.30.
Start: Rundkørslen v/Guldharald.
Varighed: Cirka 1 time.

Billetter kan købes i InfoCenter Hals, Torvet 7.
Billettereservation på: 99 31 75 30.
Pris: 50,- kr. Under 12 år: Gratis.

AKA-FONDEN Vendsyssel VisitAalborg

Flyer for "Godtfolk og Galninge" 2009

Godtfolk og galninge 2009

"Et sognerådsmøde" og "Sværdet og korset" stod så en tid lang til at blive mine samlede dramatiske værker. Men i efteråret 2008 henvendte den lokale turistchef Kim Ry Jensen sig til Pia Bredow fra Det Hem'lige Teater og til mig. Det Hem'lige Teater havde med stor succes gennemført gadeteater i Aalborg, og nu havde man fået lyst til at prøve det samme i Hals. Der findes mange historier i Hals, der trænger til at blive fortalt, og mit forslag var at lave et tværsnit af Hals' historie. 1000 års historie formidlet rundt i byen. Det blev til stykket "Godtfolk og galninge" med undertitlen "Et historisk (sådan ca.) teaterstykke eller En vandring gennem 1000 års historie med Hals by, havn og skanse som kulisser". 1000 års historie formidlet på et par timer af tre skuespillere, en kvinde og to mænd. Det var afsættet.

Alle optrin skulle tage udgangspunkt i en historisk dokumenteret hændelse, og disse skulle, så vidt muligt, udspille sig på de steder, hvor tingene rent faktisk var sket. Endelig måtte tingene bindes sammen dramaturgisk, med et plot, et formål med at bevæge sig rundt i byen. Det hele skulle foregå kronologisk, startende med Guld Harald og med slutning i dag, dvs. 2009.

Den samlende fortælling i "Godtfolk og galninge", og guiden rundt i byen, var den kvindelige hovedperson, der var på vej ned på havnen for at se, om dog ikke hendes elskede snart kom

Billeder Godtfolk og Galninge, 2009.

Foto: Poul Rasmussen - sågerne.dk

hjem. Han var på langfart, naturligvis. Stykket fører publikum fra starten ved en skulptur af Guld Harald, der skuer ud mod højen, som altså er et hul i jorden (vikingetid), over til birke-tinget ved kirken, hvor det faktisk har været afholdt (middelalder), ned til et af de drabelige slag ved, på og i Hals Skanse (renæssance), til mødet med Jakob Severin, en storkøbmand, på torvet (1700-tallet), videre gennem byen med en fortælling om bl.a. den alt andet end ædruelige Hals Afholdsforening (1800- og 1900-tallet) til havnen (befrielsen 1945 mv.) og ud til kajen, hvor fortællerskens udkårne endelig vendte hjem. Eneste gang, der var flere end tre på "scenen", var, da vi fik assistance af et par kanonskytter på skansen. Ellers trak de tre hele læsset. Og det var morsomt at høre folk, når der var blevet "klappet af", spørge, hvor de andre skuespillere var henne... Der var ikke andre. Da stykket nærmede sig slutscenen på havnen, samledes medvirkende og publikum om en bæk, hvor der sad en mand med en bajer, og jeg tænkte lettere irriteret, om han dog ikke kunne flytte sig; han kunne jo se der skulle foregå noget. Indtil det gik op for mig, at jeg selv, som en del af spillet, havde sat ham der.

13 dage i maj – 2010

Hals Museum, InfoCenter Hals og Det Hem'lige Teater havde fået blod på tanden: I 2010 opførtes skuespillet "13 dage i maj" med manuskript af Pia Bredow og med mig som faglig konsulent.

Afsættet for den historie er betydeligt mere koncentreret: I maj 1945 nægtede tyskerne, 600 mand, at overgive sig til den lokale modstandsbevægelse, 13 mand, og først den 17. maj kl. 17 om eftermiddagen, da ledelsen af den jyske modstandsbevægelse og en britisk styrke nåede frem til Hals, overgav tyskerne sig her. I den periode førte modstandsbevægelsen en log- eller dagbog, og ved hjælp af den og en række øvrige kil-

13 dage i maj, 2010.

Foto: Poul Rasmussen - sågerne.dk

